

Становище

от д-р Юлиана Младенова Матеева, на академична длъжност „доцент“ във
Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“,

относно дисертационен труд на тема:

„Корупцията в частния сектор според българското и албанското
наказателно право”, разработен от Ерзен Куйтим Толя, редовен докторант
по професионално направление 3.6. Право (Наказателно право) към
Катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на СУ
„Св. Климент Охридски“.

Със заповед № РД-38-126 от 26.02.2021 г. на Ректора на СУ „Св.
Климент Охридски“ съм назначена за член на научно жури във връзка със
защитата на Ерзен Куйтим Толя.

Предмет на дисертационния труд, разработен от Ерзен Куйтим Толя,
е наказателноправната уредба за борба срещу корупцията в частния сектор
според международното право, правото на Европейския съюз и
националното право на Република България и Република Албания.
Разработката е първи опит за сравителноправна съпоставка между
законодателствата на Република България и Република Албания по
въпросите на корупцията в частния сектор. Формулираните шест научни
задачи са постигнати в хода на изследването.

Трудът е в обем от 192 страници, с класическа структура: увод, три
глави, заключение, библиография и електронни източници.
Библиографската справка обхваща 12 заглавия на български език, 6 – на
албански, 25 – на английски, както и повече от 30 електронни източника.
Бележките под линия са 153.

Първа глава от дисертацията разглежда понятието корупция в частния сектор. Втора глава е посветена на уредбата за борба с корупцията в частния сектор според международното право и според правото на Европейския съюз. Глава трета представя правната уредба на Република България и Република Албания за борба срещу корупцията в частния сектор. В заключението са обобщени изводите и се отправят препоръки към законодателите в двете съпоставени държави, с оглед оптимизиране на относимата правна уредба.

Дисертационният труд заслужава висока обща оценка. Написаното е задълбочено и показва отлично познаване на теорията и закона. Повисокото ниво на изисквания към докторанта идва от необходимостта в равностойна дълбочина да се познават двете законодателства – българското и албанското, наред с разпоредбите на международното право и правото на Европейския съюз. Докторантът цитира коректно и спазва добрия тон в научния спор. Дисертацията е удачно структурирана, между отделните глави има относителен баланс, доколкото, разбира се, акцентът е поставен върху втора и трета глава.

Напълно могат да бъдат споделени изводите на докторанта за нормотворческата практика през последните години, подлежащите на транспониране норми на международното или европейското право да се „прехвърлят директно като текст в съответния нормативен акт, без необходимото разбиране и без предварително проучване на местните практики и традиции в българското право“. Прави впечатление сериозното внимание, отделено от докторанта на нормите на международното и европейското право. Удачни са възраженията, отправени срещу предложената нова редакция на чл. 221 НК в неприетия ЗИДНК от 2018 г. Без конкретизация вида на вредните последици от неизпълнението на договора, основанието за възникването на гражданска отговорност би било

във всеки един случай едновременно и основание за наказателна отговорност.

Авторефератът коректно отразява основните постановки, залегнали в труда. По темата на дисертацията са направени две публикации. Това в голяма степен осигурява публичността на резултатите от научното изследване.

Разбира се, към разглежданата разработка могат да бъдат отправени и някои бележки:

- 1) Текстовете на относимите престъпления в албанския НК са споменати схематично. Работата би спечелила от един по-подробен техен анализ. За сметка на това, твърде пространно внимание докторантът е обърнал на органите, натоварени с борбата с корупцията и техните правомощия в двете съпоставени законодателства, изцяло в дескриптивен план.
- 2) Вероятно въпрос за превод е разминаването на с. 19 от автореферата между редакциите на чл. 164 а („който обещае или даде“) и 164 б от албанския НК („поискване или приемане“), за разлика от дисертацията, където няма такова разминаване (с. 134).
- 3) Изведените като предложения *de lege ferenda* по същество са общи и принципни препоръки към законодателя, без да се очертава конкретно предписание как да бъде формулирана нормата в очакваната ѝ бъдеща редакция. Работата само би спечелила от малко повече конкретизация на тези предложения.
- 4) Детайл от чисто техническо естество е липсата на номерация на страниците както на дисертацията, така и на автореферата.

Бележките не накърняват положителната оценка за дисертационния труд и цялостния извод, че той удовлетворява изискванията на чл. 6, ал. 3

от ЗРАСРБ, съдържа научни и научно-приложни резултати, представляващи оригинален принос в науката, и показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания в областта на наказателното право, както и способност за разработване на самостоятелни научни изследвания.

Всичко посочено ми дава основание да дам обща висока оценка и да гласувам „положително“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по Наказателно право на Ерзен Куйтим Толя, редовен докторант по професионално направление 3.6. Право (Наказателно право) към Катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

18.03.2021г.

Изготвил становището:

/доц. д-р Юлиана Матеева/